

Treballes monetàries XIX

Troballa de Moià

M. CRUSAFONT I SABATER

Número: AN-68

Lloc: Municipi de Moià (Bages)

Tipus de troballa: Tresoret

Composició: 3 diners melgoresos. Referència Crus-163

2 òbols melgoresos. Referència Crus-164

5 diners de doblenc de Jaume I, escut dos pals. Referència Crus-304

5 diners de doblenc de Jaume I, escut de tres pals. Referència Crus-306

Localització: Dispers

Data de la troballa: Probablement anys 40

Circumstàncies de la troballa: Desconegudes. En dispersar-se una petita col·lecció de moneda catalana va aparèixer aquest grup de peces amb la indicació d'haver estat trobades juntes a les rodalies de Moià.

Descripció: Obviem les descripcions completes perquè els exemplars de la troballa no s'aparten en res dels tipus descrits en els catàlegs de referència. Donem, per tant, la taula de característiques físiques de cada exemplar i a la làmina hi reproduïm totes les peces.

Núm.	Moneda	Pes	Ø	Referència
1	Diner melgorès	0,62 g	18 mm	Crus-163
2	Diner melgorès	0,80 g	18 mm	Crus-163
3	Diner melgorès	0,78 g	17 mm	Crus-163
4	Òbol melgorès	0,40 g	14 mm	Crus-164
5	Òbol melgorès	0,30 g	13 mm	Crus-164
6	Diner doblenc esc. 2 pals	0,75 g	17 mm	Crus-304

7	Diner doblenc esc. 2 pals	0,91 g	17 mm	Crus-304
8	Diner doblenc esc. 2 pals	0,71 g	18 mm	Crus-304
9	Diner doblenc esc. 2 pals	0,60 g	17 mm	Crus-304
10	Diner doblenc esc. 2 pals	0,80 g	17 mm	Crus-304
11	Diner doblenc esc. 3 pals	0,90 g	17 mm	Crus-306
12	Diner doblenc esc. 3 pals	0,73 g	16 mm	Crus-306
13	Diner doblenc esc. 3 pals	0,70 g	17 mm	Crus-306
14	Diner doblenc esc. 3 pals	0,80 g	17 mm	Crus-306
15	Diner doblenc esc. 3 pals	0,80 g	16 mm	Crus-306

Comentaris

La troballa associa diners melgoresos i diners de doblenc de Jaume I, i confirma les anàlisis de circulació realitzades per A. M. Balaguer. Aquestes mostraven una penetració notable del diner melgorès, la moneda encunyada al senyoriu de Montpeller, en el comtat d'Ausona (taula p. 132), justament a partir del 1231, és a dir, poc després del llançament del diner de doblenc que es féu l'any 1222. Com és sabut, el diner de doblenc va generar un ampli rebuig, tant per la seva llei excessivament baixa com per la seva taxa fraudulenta de canvi en relació a l'anterior diner quaternal. La qüestió no es resolgué fins al llançament del diner de tern, l'any 1257 pel que fa a Catalunya. Aquest mateix rebuig del doblenc pogué afavorir una major penetració del preuat diner melgorès, una divisa occitana de bona llei que, des de sempre, havia estat present als comtats catalans més propers al Pirineu Oriental, tots ells amb amonedaments propis febles, tant per volum com, ben sovint, també per la llei. La troballa és interessant, entre altres coses, perquè ens dóna una prova d'aquesta penetració en contenir un 33 % de melgoresos, dins un conjunt de diners barcelonins. És segur, d'altra banda, que els melgoresos devien circular a un valor més alt i, per tant, la seva presència en valor, és encara més significativa.

L'amagatall s'ha de situar abans del 1257 perquè el conjunt no conté diners de tern i segurament més enllà del 1230, que és quan es detecten en el circulant del comtat d'Ausona els diners melgoresos. No cal estranyar-se de l'absència dels sempre escassos diners episcopals vigatans. Malgrat que el cessament de les emissions no es produí fins al 1273, molt abans ja no corrien en l'àmbit del comtat. La moneda episcopal havia quedat reduïda a un circulant ciutadà a Vic mateix. Des del 1150 no es detecten pagaments en moneda vigatana en el comtat (vegeu la taula abans esmentada, p. 132, A. M. Balaguer).

En un altre sentit la troballa pot ajudar a establir la cronologia de les diferents varietats del diner melgorès, en encaixar el grup de la troballa en l'estreta forquilla 1230-1257.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

No tenim l'absoluta certesa que el conjunt sigui la totalitat del que es va trobar. De tota manera la irregularitat de la mostra; tres diners melgoresos, dos òbols i deu doblencs, fa pensar que no es va fer pas una selecció concreta sinó més probablement una mostra a l'atzar. Això permet fer alguns comentaris sobre les dues varietats del diner de doblenc: de dues barres i de tres barres o pals. No sembla que poguem pensar en dues fabricacions diferents, és a dir, allunyades cronològicament perquè ens consta una única fabricació el 1222 i sabem que ocasionà un rebuig immediat i que feia poc avinent una represa d'emissions. Crida l'atenció, però, la diferència de factura entre uns i altres. Els de tres barres són de millor dibuix. D'altra banda, sembla que el seu pes és un xic superior; 0,786 de mitjana contra 0,754 en el conjunt actual. Seria possible, doncs, que ambdues fabricacions fossin immediates, però successives, potser amb canvi d'obridor d'encuny i qui sap si amb un petit retoc del pes a la baixa. Per confirmar-ho, però, caldria més informació i més seguretat pel que fa al contingut de la troballa.

En qualsevol cas veiem com un conjunt aparentment poc important, pot donar informacions prou interessants.

Bibliografia:

BALAGUER, Anna M. *Història de la moneda dels comtats catalans*. Barcelona, 1999.

CRUSAFONT, Miquel. *Numismàtica de la Corona Catalanoaragonesa medieval*. Madrid, 1982.

– *Acuñaciones de la Corona Catalano-aragonesa y de los reinos de Aragón y Navarra*. Madrid, 1992. [Referències del catàleg]